

zjištění, že žalovaná strana trpí touto nemocí (t. j. trpěla v den rozsudku) aspoň od 22. ledna 1921, kdy byl zjištěn první záchvat, jenž v rozsudku přichází v úvahu. Tím dána je první podmínka rozluky dle Šu 13 g) manž. nov., po případě Šu 17, dle něhož nelze vysloviti rozluky, pominul-li stav uvedený v Šu 13 g). Dle zákona nedostačuje padoucí nemoc sama o sobě, nýbrž je k nároku na rozluky manželství nutně zapotřebí buď přidružené duševní choroby, neb intensity, jevíci se v určitém množství záchvatů v určité době, a sice stanoví zákon nutnost nejméně šesti záchvatů v době roční. Touto dobou je rozuměti 365 dní po sobě jdoucích. Zákonodárce nestanovil počátečního ani konečného dne této doby, ježto nemohl určení intensity nemoci učiniti závislým na nahodilé okolnosti, jakou je na př. vynesení rozsudku, jež může se státi písemně v neurčité době více dní po skončení řízení, nebo může býti přičiněním druhé strany oddalováno a pod. I procesní soud, jenž tuto dobu čítá ode dne vynesení rozsudku, postřehl uvedený nedostatek, neboť nemohl zjistiti, zda v posledních dnech před vynesením rozsudku, jehož dobu přesně stanovil, nedostavil se další (v tomto případě šestý!) záchvat padoucnice, a pomohl si jen tím, že pro tento případ poukázal žalobce na § 530 čís. 7 c. ř. s. To není správné, ježto nemohl by žalobce tohoto prostředku užiti v případě, kdy doba vynesení rozsudku zůstala mu neznáma, a také proto, že nelze spor o rozluky manželství rozhodnouti s výhradou dalšího sporu. Je proto podle Šu 13 g) manž. nov. dostatečným důvodem rozluky padoucí nemoc, dosáhnuvši takového stupně, že do doby 365 dní jejího trvání po sobě jdoucích spadalo šest záchvatů, při čemž jest čítati dobu tu od každého záchvatu zvlášť, a stačí k rozluce, když nemoc, dosáhnuvši této síly kdykoli za svého trvání, nepominula v čase rozsudku. Pro tento spor zjistily nižší soudy, že spadá u žalované do roční doby od 22. ledna 1921 8 záchvatů, od 23. února 1921 10 záchvatů a od 1. října 1921 šest záchvatů. Z té skutečnosti, že v době od 1. října 1922, t. j. výročí záchvatu ze dne 1. října 1921, do 1. listopadu 1922 (sdělení ústavu chorobných) po případě 4. listopadu 1922 (den vynesení rozsudku), tudíž v době 30 až 34 dní, nebyl u žalované zjištěn opětový záchvat, nelze po příkladu nižších soudů souditi na zmírnění nemoci, vylučující žalobní nárok, a jest, jak z předchozího přehledu je patrné, pro tento spor bezvýznamnou náhodou, že právě do doby roční před vynesením rozsudku spadá jen pět záchvatů.

Čís. 3507.

Předpis Šu 6 nařízení ze dne 11. dubna 1917, čís. 162 ř. zák. netýkal se zápůjček líhu. Lhostejno, že při zápůjčce byl líh meztím výše zdaněn.

(Rozh. ze dne 19. února 1924, Rv I 1568/23.)

Tvrdíc, že zápůjčila žalované v září a říjnu 1916 tři sudy líhu, domáhala se žalující firma jich vrácení. Oba nižší soudy žalobě vyhověly, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Neprá-

vem uplatňuje odvolatelka, že nařízením ze dne 11. dubna 1917, čís. 162 ř. zák., které v §u 6 prohlásilo veškeré, před vydáním nařízení uzavřené dodací smlouvy ohledně líhu, pokud nebyly před platností nařízení splněny, za neplatné, stala se i smlouva, o níž jde, neplatnou a nemohla již obživnouti. Ono ustanovení souvisí se stanovením nejvyšších cen pro čistěný zdaněný líh a lze je tedy vztahovati jediné na úplatné smlouvy ohledně líhu; zde však o takovou smlouvu nešlo, nýbrž byla tu pouze zápůjčka, z níž vyplýval nárok strany žalující na vrácení zápůjčeného líhu bez náhrady, jehož plnění na ceně líhu nezáviselo. Stalo-li se zápůjčení líhu, jak znalci potvrzují, proti tehdy plativšímu zákazu volného prodeje a odstupu líhu mezi obchodníky, nemůže se tohoto zákazu žalovaná strana dovolávat, poněvadž, přijavši líh, sama jednala proti zákazu; rozhodně však neměl zákaz v zápětí zánik jejího závazku ku vrácení vypůjčeného líhu a, nebyl-li splnitelným po dobu trvání onoho zákazu, obživnul uvolněním obchodu líhem, v říjnu 1922, takže nyní o nemožnosti plnění následkem zákonného zákazu řeči býti nemůže. Nehledě k tomu, jest žalovaný, i kdyby se za to mělo, že smlouva byla neplatnou, povinen k vrácení toho, co obdržel (§ 1431 obč. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V §u 6 nařízení ze dne 11. dubna 1917, čís. 162 ř. zák. prohlášeny za bezúčinné jen smlouvy kupní, prodejní a dodávkové o zdaněném čistěném líhu, byly-li před platností tohoto nařízení uzavřeny, předpis nevztahuje se tedy nikterak na zápůjčku, o jakou v tomto případě jde, a dovolání ani se nepokouší dovoditi, že zápůjčka spadá pod smlouvu kupní, prodejní neb dodavací, nýbrž zabývá se otázkou, zda souvisí předpis ten se stanovením maximálních cen, jak mínil odvolací soud, což však je vedlejší. Již nadpis nařízení praví, že se jím upravuje »obchod« líhem, a již z toho jde, že smlouvou dodávkovou, o jejíž pojem jediné se tu může jednat, ježto zápůjčka rozhodně není ani koupí ani prodejem, rozuměti sluší smlouvu, která právě v obchodě nazývá se smlouvou dodací, t. j. úplatnou smlouvou, tudíž pravidelně kupní nebo směnnou o nabytí věcí zastupitelných (ne individuálně poznačených), při níž odevzdání zboží jest odročeno na pozdější dobu (neděje se hned při smlouvě), pročež právě nazývá se dodáním (čl. 338, 271 čís. 2 obch. zák.), takže zápůjčka sem spadáti nemůže, nejsouc ani smlouvou úplatnou, když se neplatí úrok, a ani dodavací, ježto se uzavírá odevzdáním věci (§ 983), bez něhož nebyla by ještě smlouvou samou, nýbrž jen předběžnou smlouvou. Byla-li však smlouva a tudíž závazek žalované účinný, odpadá otázka §u 1431 obč. zák., ač podotknouti dlužno, že nemůže býti řeči o tom, že vrácení možným není, neboť tuto nemožnost zakládá žalovaná jen na tom, že zdanění je nyní mnohem vyšší a že stejné množství jí nyní přijde mnohem dražší než přišlo žalobkyni. To však si žalovaná musí přičísti sama po rozumu §u 1311 obč. zák., dle něhož náhoda, jakou jest zde vyšší zdanění, v prosledu

doby nastalé, ježto žalobkyně za ně nemůže, stihá toho, v jehož poměrech nastala. Nárok žalobkyně neodporuje tedy žádnému zákonnému předpisu, tím méně zákazu, i jest s podivem, jak dovolání může jej nazývat nemravným, když žalobkyně žádá jen to, co jí patří, co zapůjčila a § 992 obč. zák. výslovně stanoví, že nečiní rozdílu, zda cena v mezičase stoupla či klesla, takže stoupnutí musí si přičísti žalovaná, jako by klesnutí byla si přičísti musila žalobkyně. Zvýšení daně neznačí nic jiného, než zvýšení nákladu na opatření zboží, tudíž obchodnický vyjádřeno zvýšení ceny kupní.

Čís. 3508.

Předkupní právo lze ujednat i při jiné smlouvě, než kupní, ba i jako samostatnou smlouvu. Propůjčení předkupního práva nenáleží ku správě jmění a vyžaduje, jde-li o nemovitost náležející do pozůstalosti, schválení soudu pozůstalostního.

(Rozh. ze dne 19. února 1924, Rv I 1739/23.)

Jiří E. vyhradil žalobci předkupní právo k domu čp. 10, v němž měl žalobce najatu živnost. V té době náležel dům čp. 10 vlastnický polovinou Jiřímu E-ovi, polovinou patřil do pozůstalosti manželky Jiřího E-a. Polovinu tuto zdělila Anna W-ová. Jelikož dům byl prodán, aniž by byl nabídnut žalobci ku koupi, domáhal se žalobce na Jiřího E-ovi a Anně W-ové náhrady škody. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud žalobu zamítl a uvedl mimo jiné v důvodech: Jest nesporno, že žalobci jednalo se o to, nabytí práva, koupiti dům celý, neboť jak sám opětně a opětně přiznával, chtěl míti jistotu, že bude moci pro příští dobu pro svoji pekařskou živnost používatí pekárny a příslušného bytu v domě tom, a také prvžalovaný mluvil o domě celém. Jest dále nesporno, že v době slibu byl prvžalovaný vlastníkem pouze jedné neoddělené polovice domu, kdežto druhá polovička náležela do pozůstalosti po manželce prvžalovaného Marii E-ové. Jak žalující sám při svém výsledku přiznal, pokládal prvžalovaného za vlastníka celého domu, a jest nesporno, že smlouvu o právu předkupním uzavřel jedině s prvžalovaným. Nutným předpokladem toho, by smlouva ohledně celého domu pokládána býti mohla za platnou, by tedy bylo, by jednání žalovaného bylo také platným a závazným ohledně majitele druhé neoddělené polovičky, jež náležela pozůstalosti po zemřelé Marii E-ové, pokud se týče její dědičky, dne 19. března 1900 narozené, tedy v době, kdy o jednání došlo (na podzim roku 1918) dosud nezletilé a nesvěprávné Anně W-ové. Procesní soud ve směru tomto rozhodl, že prvžalovaný jakožto prý čekatel dědictví a zákonný zástupce své nezletilé dcery Anny byl oprávněn i jejím jménem jednat, prý proto, že nešlo o záležitost důležitou, jež by po rozumu §u 216 obč. zák. měla býti schválena soudem opatrovnickým. Následkem toho procesní soud uznal smlouvu i ohledně druhé polovice za platnou a uznal žalobní ná-